Archeologienota: restauratie Gildenhuis Buitengewoon Lager Onderwijs Hartencollege Ninove

Annelies Fonteyn
Linse Haenen
Vanessa Vander Ginst

Tienen, 2023
Studiebureau Archeologie bv

Colofon

Archeologienota: restauratie Gildenhuis Buitengewoon Lager Onderwijs Hartencollege Ninove

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Annelies Fonteyn, Linse Haenen, Vanessa Vander Ginst
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2023, Studiebureau Archeologie bv

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	**2022J264**
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 3083 m^2 waarvan 465 m^2 tot het vergunningsgebied hoort. Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 300 m^2 of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Ninove, Sint-Jorisstraat (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x = 125706, y = 169607 punt 2: x = 125803, y = 169741 Ninove, afd. 2, sectie B , perceel 490R (fig. 1.3)
Relevante termen: [50]	Bureauonderzoek, Sint-Joriscomplex, middeleeuwen, nieuwe tijd.
Bebouwde zones:	De zuidwestelijke zijde van het vergunningsgebied bevat het Sint-Joriscomplex.

[50] Thesaurus: https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

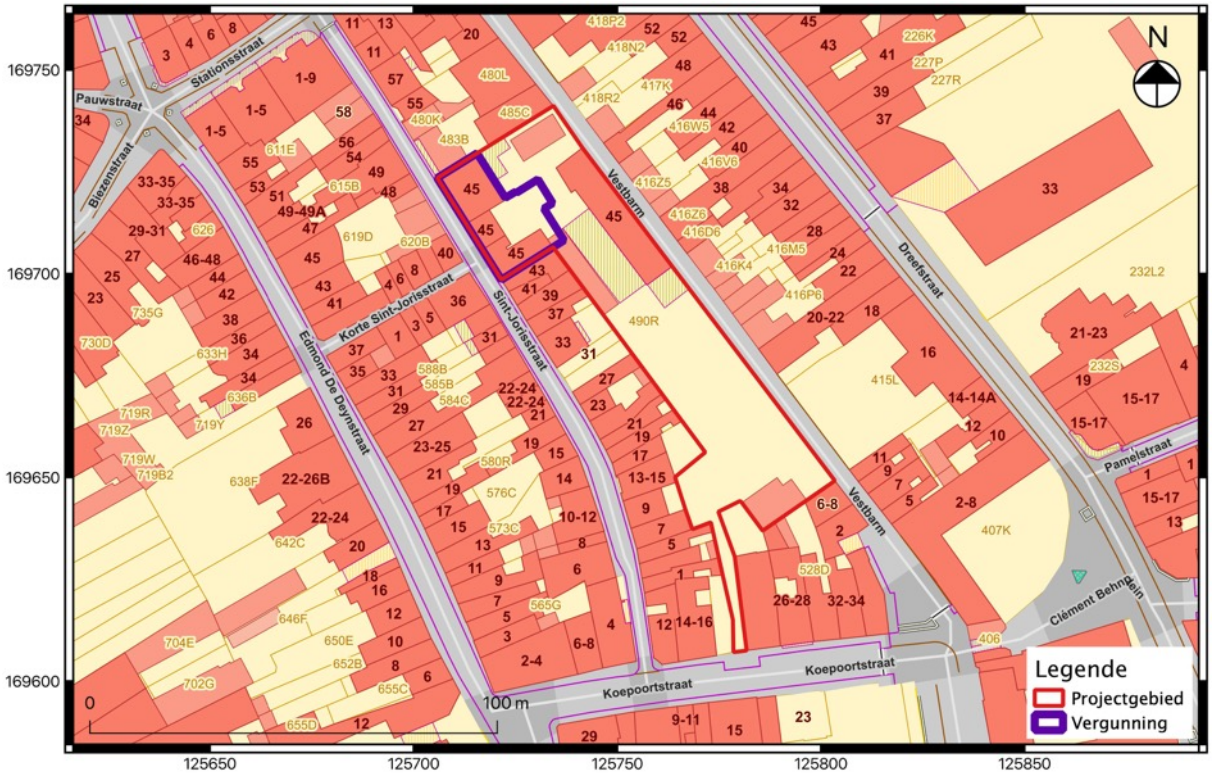

Fig. 2.1: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

Fig. 2.2: Recente luchtfoto met daarop de huidige terreincondities aangeduid.

2.2 Gemotiveerd advies

Al bij al kunnen bij de diverse geplande graafwerken en ingrepen in en rond het te behouden gebouw mogelijk resten van oudere structuren (en sporen) aangesneden worden.
In het gebouw zelf wordt op het gelijkvloers op diverse plaatsen de huidige vloer verwijderd waarbij men de onderliggende opbouw zal onderzoeken (visualisatie op fig. 2.3). Dit biedt mogelijk de kans om de oorspronkelijke vloer(en) vrij te leggen en te registreren. Bij een nieuw aan te leggen vloeropbouw dient rekening gehouden te worden met een totale dikte van ca. 40 cm. Ook kan bijvoorbeeld hierbij de nu ontbrekende toegang tot de kelder mogelijk aangesneden worden. Deze wordt verwacht in de traphal. Tevens kunnen mogelijk oudere/oorspronkelijke haarden maar ook sporen van oude binnenindelingen of muurtjes in functie van een voormalige houten vloer gevonden worden bij het opbreken van de huidige vloer.
In de doorrit werd het vloerniveau in de 18de eeuw aanzienlijk verhoogd. De vloer bestaat uit natuurstenen tegels. De vloertegels worden uitgenomen en het vloerniveau wordt terug verlaagd. Indien de nog originele vloer van de eigenlijke koetsdoorrit aanwezig is, wordt deze geïnspecteerd en indien mogelijk behouden. Indien de bestaande vloer geen bijzondere waarde heeft, zal een nieuwe vloer uit natuursteen keien worden geplaatst. Deze werkwijze biedt de kans om mogelijk de oospronkelijke vloer te registreren.

Hetzelfde geldt voor de kelder: hoewel het niet de bedoeling is om het niveau te verlagen wordt de bestaande vloer vervangen. Hierbij wordt niet dieper gegraven dan de bestaande (zand)bedding. Hierbij kan mogelijk een nog aanwezige oudere vloer (of resten van binneninrichting/indeling/de bovenzijde van een waterput/beerput) aangetroffen worden.
De kelder wordt toegankelijk gemaakt via een nieuw aan te leggen/uit te graven trap op de speelplaats. De nodige ruimte voor deze trap is ca. 40 m lang en 1,5 m breed. De trap zal op zijn diepste punt minstens 2 m diep gaan. De exacte diepte is afhankelijk van de diepte van de kelder. Ten noordwesten van de kelder wordt een liftkoker geplaatst. De diepte hiervan is afhankelijk van de leverancier (type lift). Over het algemeen wordt er voor het plaatsen van een liftput minstens 1 – 1,5 m diep gegraven.
Deze ingrepen zijn op zich zeer beperkt. Toch kan anderzijds niet uitgesloten worden dat er oudere sporen worden aangesneden. Tevens biedt deze ingreep de mogelijkheid om inzicht te krijgen op de funderingswijze van het gebouw/het 17de-eeuwse schuttershof.
De overige ingrepen waarbij graafwerken uitgevoerd worden, zijn de werken in functie van de twee vervangbouwen en de inrichting van de huidige achtertuin met putten, rioleringen en een nieuwe waterdoorlatende verharding (localisering op fig. 2.4). Bij de 2 vervangbouwen zal men trachten de bestaande fundering te recuperen. Indien dit echter niet lukt, komt er bij het graven om deze (deels?) te verwijderen mogelijk informatie vrij met betrekking tot oudere onderliggende bebouwing/occupatie. Bij de vervangbouw aan de straatzijde kan dan gedacht worden aan resten van bebouwing zoals reeds weergegeven op de 16de-eeuwse kaart van Van Deventer; bij de vervangachterbouw aan resten van de mogelijk aanwezige /bewaarde zuidelijke vleugel van het Sint-Jorishof. Praktisch gezien is de kans hier eerder klein dat er sporen aangetroffen worden. De aanleg zelf van de achterbouwen zal de 'archeologie' hier meer dan waarschijnlijk tot op zekere diepte vernield hebben. Men gaat ook niet dieper uitgraven dan de voormalige onderzijde van de fundering aangezien de nieuwe gebouwen lichter zullen zijn en hierdoor minder draagkracht vergen. Maar

hoewel de kans op archeologie hier klein is, is de afwezigheid van archeologie anderzijds ook niet hard te maken/uit te sluiten en dient dit gecontroleerd te worden.
In de huidige buitenruimte ten noorden van de te slopen aanbouw wordt er een ellipsvormige hemelwaterput van 10 000 l en een ellipsvormige infiltratieput van 7500 l voorzien. Deze zullen respectievelijk op een diepte van ca. 192 cm en 158 cm geplaatst worden. Verspreid over de buitenruimte komen ook rioleringen te liggen. De huidige buitenruimte is voor de helft gras en voor de helft betegeld met betondals. Er wordt overal een waterdoorlatende klinkerverharding voorzien. Hiervoor is een opbouw van ca. 25 cm nodig.
Deze ingrepen zijn eerder vrij beperkt qua impact; zeker omdat ze in de ruimte verspreid zijn. In deze zone is de verwachting tevens dat deze (deels?) verstoord zal zijn door de afbraak van de noordelijke vleugel in 1977. Anderzijds is dit evenmin hard te maken. Mogelijk blijven er toch muren/vloeren/overige sporen bewaard van de voormalige bebouwing- allicht in de eerste plaats resten van de misschien toch onvolledig verwijderde noordelijke vleugel zelf. Indien de fundering van de noordvleugel van het schuttershof toch bewaard zou gebleven zijn, is dit wel interessant als kenniswinst.

Alles samen genomen is een vorm van archeologisch onderzoek bij alle bodemingrepen op het vergunningsgebied wenselijk. Een begeleiding van de werken is om allerlei reden hier specifiek te verkiezen boven een vlakdekkende opgraving voorafgaand aan de werken.
De werken zijn immers technisch zéér specifiek wat betreft alle buitenaanleg: gefaseerd graven in functie van putten/rioleringen, waterpas graven voor nieuwe opbouw met waterdoorlatende verharding, nauwkeurig uitgraven in functie van een liftkoker en een trap en waterpas graven in functie van een (mogelijk) nieuwe fundering onder de vervangbouwen. Hierdoor dienen de graafwerken door een gespecialiseerde grondwerker/aannemer te gebeuren. Ook de werken in functie van nieuwe/mogelijk nieuwe vloeropbouw in het te behouden gebouw dienen gericht door een hierin ervaren grondwerker/aannemer te gebeuren. Men dient immers een zo exact mogelijke diepte en pas aan te houden om nutteloos grondverzet te vermijden en de kost van de aanvulling te beperken. Bovendien moet in overleg nog gekeken worden wat en hoe diep de huidige ondergrond eventueel bewaard blijft enerzijds, of anderzijds hoe diep dient verwijderd worden in funtie van een nieuwe vloer waardoor een meer gespecialiseerde aannemer aangewezen is.
Dit neemt natuurlijk niet weg dat de graafwerken strict begeleid worden door een archeoloog en dat deze ook zeker moet aansturen om indien relevant bijkomend plaatselijk (machinaal of bij voorkeur manueel) eventueel sonderingen te maken teneinde maximaal alle beschikbare informatie mbt de oudere resten te verzamelen en te kunnen registreren. Het is ook aan de archeoloog om indien nodig maatregelen te treffen ivm behoud in situ van waardevolle oudere structuren/vloeren/sporen. Hierbij kan bv worden gedacht aan afdekken met geotextiel, eventueel in combinatie met tijdelijke rijplaten teneinde enerzijds de resten blijvend af te schermen en anderzijds schade bij uitvoer van de werken te verhinderen. Er kan ook op gewezen worden om in een bepaalde richting te werken om nodeloos te rijden over bepaalde zones te vermijden. Het graven van een (ruime) buffer is minder aangewezen aangezien je zo mogelijk een nieuwe blootliggende archeologische laag aantreft en het probleem zich in de diepte verplaatst en anderzijds omdat dit een nodeloze kost/grondverzet is.

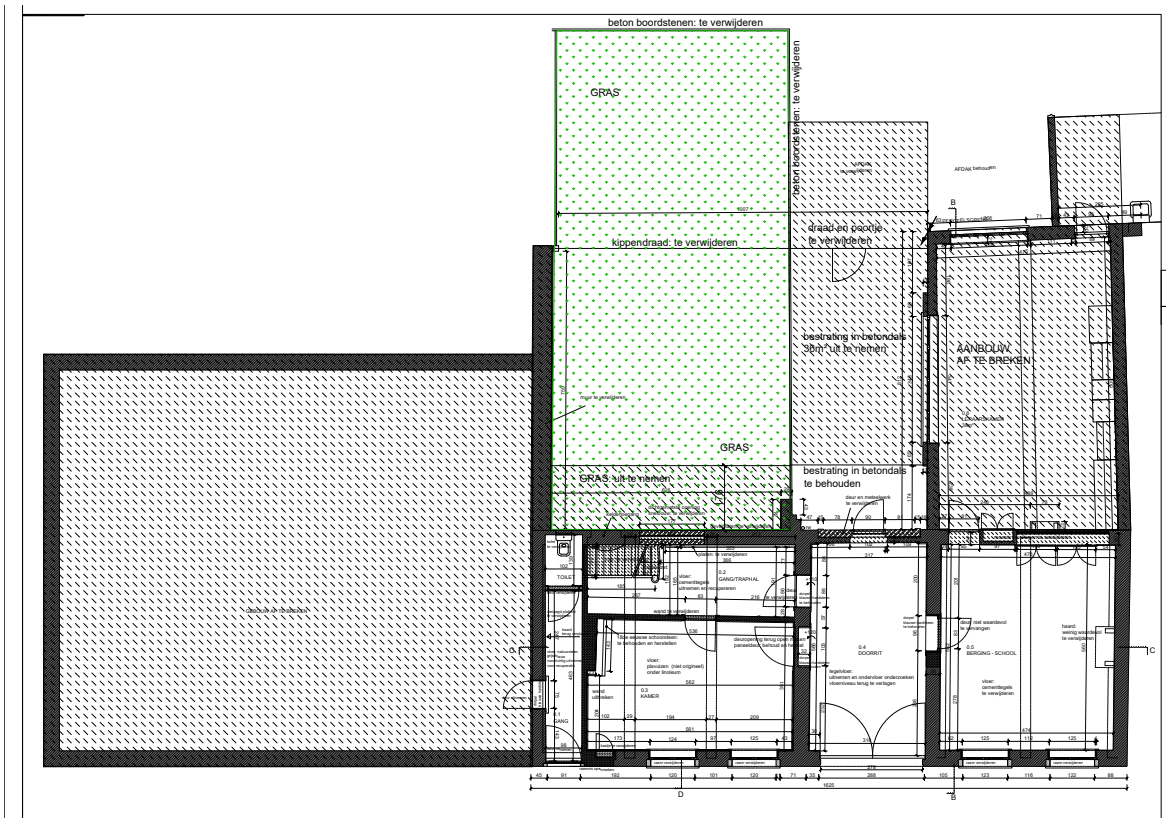

Fig. 2.3: Gelijkvloers: huidige toestand

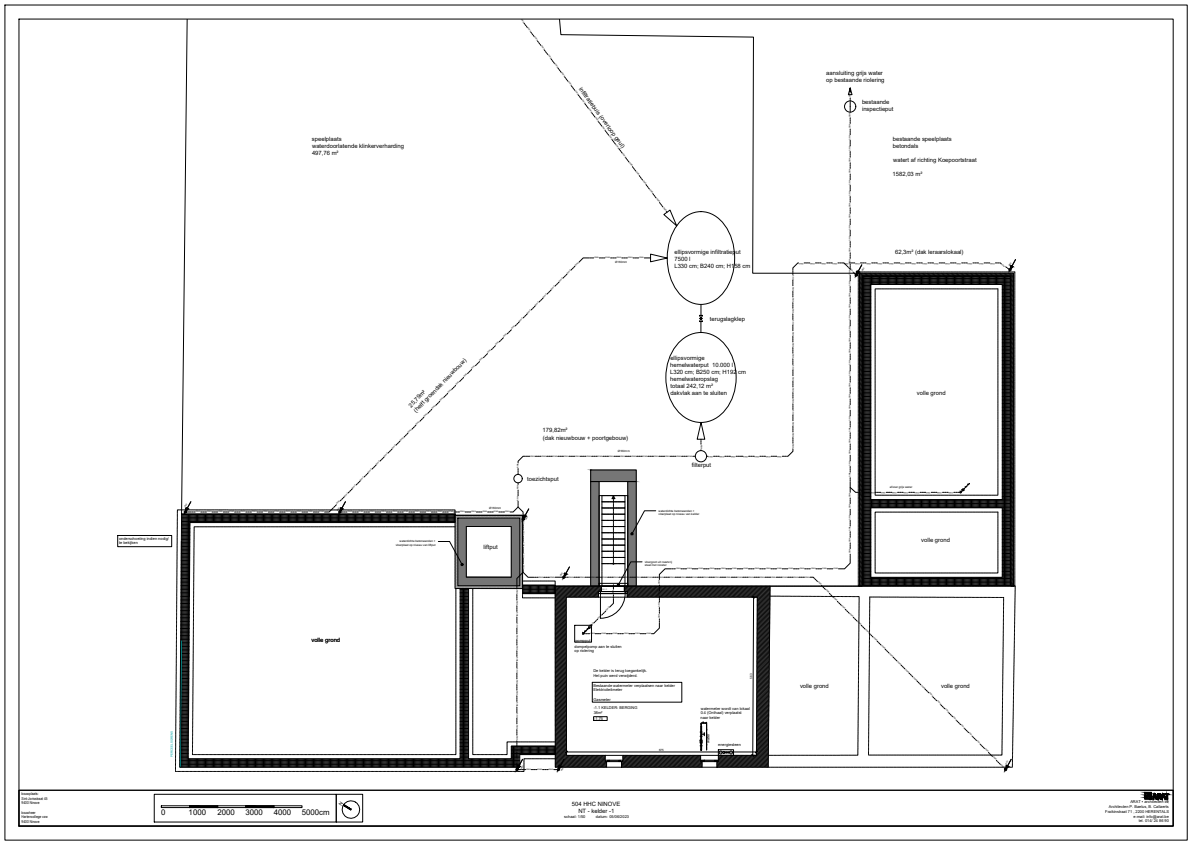

Fig. 2.4: Plan geplande toestand kelderniveau -1 met fundering vervangbouwen en situering liftput, nieuwe trap en putten.

2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld onderzoek met ingreep in de bodem

2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van een werfbegeleiding is het archeologisch bodemarchief maximaal te registreren en te onderzoeken, daar waar een volwaardige archeologische opgraving niet mogelijk of opportuun is. De werfbegeleiding is een bijzondere vorm van de archeologische opgraving waardoor deze is onderworpen aan dezelfde decretale bepalingen als de opgraving.

De vraagstelling van het onderzoek is algemeen gericht op de verschillende occupatiefasen van de locatie en bijkomend specifiek op de aangetroffen bebouwing in en rond het schuttershof in confrontatie met de geschiedkundige en cartografische gegevens. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

Algemeen

- Wat is de aard, omvang, datering, spreiding en ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Zijn deze in verband te brengen met de verwachtingen op basis van cartografische en historische gegevens? Vormen de aangetroffen resten een aanvulling op deze verwachtingen of zijn er afwijkingen?
- Kunnen oudere bouwfasen worden vastgesteld die niet in verband te brengen zijn met bebouwing zoals die sinds de 16de eeuw op historische kaarten afgebeeld is ?

Specifiek

-Zijn er binnen het te behouden gebouw resten van oudere vloeren/haarden/binnenindelingen bewaard gebleven onder de huidige vloer? Zijn deze te relateren aan het oorspronkelijk 17de-eeuwse schuttershof? Zit er nog een fasering in?
-bleef er een oude keldertoegang bewaard zoals verwacht wordt in de traphal?
-Hoe is de opbouw van de buitenfundering van 17de -eeuwse schuttershof? Deze kan wellicht geregistreerd worden bij het graven van de liftput en de nieuwe trap.
-zijn er resten bewaard gebleven van de voormalige vleugels van het schuttershof zoals weergegeven op sommige historische kaarten onder de vervangachterbouw of in de tuinzone?
-Zijn er resten bewaard gebleven van oudere bebouwing (zoals reeds in de 16de eeuw afgebeeld op de kaart van Van Deventer) onder de vervangbouw aan straatzijde?
-Wat is de aard van de kelder? Zijn er in het opgaand muurwerk bouwnaden of andere aanwijzingen van binnenindelingen waarneembaar?
-Zijn er oudere water/beerputten bewaard in de kelder ? Of mogelijk in het gebouw zelf of op het achtererf? Indien deze in het kader van de geplande werken te onderzoeken zouden zijn (enkel als ze samenvallen met diepere ingrepen op die plaats: wat is hun aard/opbouw/vulling?
-zijn er mobiele vondsten? Wat is de aard en datering ervan ? Kunnen vondsten in verband gebracht worden met het 17de-eeuwse schuttershof ? Geven deze vondsten een zicht op de materiele status van de schuttersgilde?
-zijn er op het achtererf specifieke sporen die gerelateerd kunnen worden aan het schuttershof?
-zijn er in het te behouden gebouw bouwnaden aanwezig die wijzen op verbouwingen/ aanpassingen doorheen de tijd?

Tijdens het onderzoek dient voldoende informatie gegenereerd te worden om alle onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Alle vondsten en artefacten worden in die mate verpakt en geconserveerd om een dergelijke bewaring te garanderen.

2.3.2 Onderzoeksmethode en -strategie

Bij alle sub 2.2 opgesomde graafwerken/bodemingrepen binnen het huidige vergunningsgebied wordt een vervolgonderzoek in de vorm van een werfbegeleiding geadviseerd, volledig uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0 (hoofdstuk 19). Een werfbegeleiding is een bijzondere vorm van de archeologische opgraving. In dit geval is de tweede situatie van toepassing: indien een volwaardige opgraving niet mogelijk is door de technische uitvoeringswijze van de geplande bodemingreep. De aard van de werken is namelijk zeer specifiek, zodat iedereen er baat bij heeft dat de werken van de aannemer en het archeologisch onderzoek zo goed mogelijk op elkaar afgestemd zijn voor een vlotte, efficiënte en kosten-batengewijs optimale werking.

De werfbegeleiding betracht steeds zo maximaal mogelijk de technieken van een archeologische opgraving te benaderen. Onvoorziene afwijkingen worden opgenomen in het archeologierapport en het eindverslag van de opgraving (werfbegeleiding) (zie hoofdstuk 23.5 van CGP). Het assessment en de verwerking van de opgravingresultaten, de rapportering over het onderzoek, de conservatie en de omgang met het archeologisch ensemble gebeuren op dezelfde wijze als de opgraving. Tijdens de werfbegeleiding worden, indien technisch mogelijk, de nodige referentieprofielen aangelegd. De registratie en staalname daarvan gebeurt conform de bepalingen uit hoofdstuk 21.3 en hoofdstuk 21.4 (van CGP).

Het is sterk aan te bevelen om ook het verwijderen van de vloeren in het gebouw op te volgen omdat er dadelijk onder mogelijk een oudere vloer kan zitten. Goede afspraken maken met de werfleider/aannemer is ook cruciaal zodat er geen ruimte is voor eventuele misverstanden.

Machinale graafwerken dienen met een tandenloze graafmachine te gebeuren. Indien op sporen gestoten wordt, dient indien nodig volgens het inzicht van de erkend archeoloog manueel verdergewerkt worden.

Specifiek worden alle structuren/vloeren/funderingen voldoende schoongemaakt, volledig gefotografeerd en (digitaal topografisch) ingemeten waarbij het plan ingepast wordt in de bestaande opmetingsplannen. Er is voldoende aandacht voor de onderlinge relatie tussen de verschillende sporen en voor mogelijke bouwnaden. Bij de structuren die aan opgaand muurwerk grenzen dient ook steeds de stratigrafische relatie met het opgaand muurwerk nagegaan te worden.
Indien relevant wordt voorzien in staalnames van het bouwmateriaal (of van mogelijk andere contexten).

De archeologische opgraving wordt enkel uitgevoerd in omstandigheden die toelaten om de handelingen uit de Code van Goede Praktijk uit te voeren op de wijze zoals ze daarin beschreven zijn en die bovendien geen schade veroorzaken aan archeologische sporen of vondsten. Er worden maatregelen genomen om overlast door regen- en of grondwater tegen te gaan.
Er dient voldoende informatie gegenereerd te worden om alle onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Binnen de huidige werfbegeleiding worden ook maatregelen genomen om eventuele archeologische resten die bedreigd worden door de werken en die dagzomen aan de verstoringsdiepte te beschermen. Dit kan door afdekking met geoxtiel en/of door gebruik te maken van (tijdelijke) rijplaten om beschadiging door machines te vermijden. Ook kan geadviseerd worden om in een bepaalde richting te werken om zo nodeloos rijden over bepaalde zones te vermijden. Er wordt bewust geen (ruime) buffer ingebouwd aangezien onder deze buffer potentieel weer een nieuwe laag beschermenswaardige archeologische resten kan zitten en men op die manier het probleem naar de diepte verplaatst en nodeloos grondverzet en kosten doet.

Indien op basis van voortschrijdend inzicht delen van het vergunningsgebied grondig verstoord blijken te zijn, kan de erkend archeoloog bepalen om die bepaalde zone niet verder op te volgen. De mogelijke verstoorde zones moet echter goed afgebakend worden zodat zeker geen kennis verloren gaat. Alle afwijkingen dienen toegelicht en gemotiveerd te worden in het archeologierapport (en in het eindverslag).

Alle vondsten en artefacten worden in die mate verpakt en geconserveerd om een dergelijke bewaring te garanderen.

2.3.3 Contextgebonden bepalingen

Aangezien er nog geen veldwerk werd uitgevoerd op het projectgebied bestaat er in theorie de mogelijkheid dat er contexten worden aangetroffen die een specifieke opgravingsmethode vereisen. Zeker in de tuinzone kunnen in theorie waterputten, beerputten, silo's en/of diepe afvalputten worden aangetroffen. In de praktijk zullen deze grotendeels behouden kunnen blijven want onder de verstoringsdiepte. Indien ze toch samenvallen met de diepere uitgravingen dient bijzondere aandacht besteed aan de monstername voor natuurwetenschappelijk en dateringsonderzoek. Bij het couperen van waterputten wordt er zorg voor gedragen dat de volledige waterput met insteekkuil wordt gecoupeerd, rekening houdend met de veiligheid van het personeel.
Bij het aantreffen van contexten die niet zijn verwacht gelden de voorwaarden die zijn opgenomen in de code van goede praktijk. Alle handelingen worden uitgevoerd conform de CGP 4.0.

2.3.4 Criteria bij het niet uitvoeren van bepaalde onderzoekshandelingen

Indien bij het veldwerk van de voorgestelde methode wordt afgeweken, op basis van de bekomen inzichten tijdens de uitvoering van het onderzoek, wordt dit beschreven en verantwoord in de rapportering. Daarnaast moet zeker rekening worden gehouden met veilige werkomstandigheden. Bij onveilige situaties (grondwater/instabiele putwanden/…) Heeft de **veiligheid steeds prioriteit op het archeologisch werk**. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de stabiliteit van de omliggende gebouwen, zeker bij het gebruik van bronbemaling. Indien de aanpak dient te worden aangepast tijdens het veldwerk, dienen alle betrokken partijen hiervan op de hoogte te worden gebracht.

2.3.5 Kostenraming van de opgraving

Onderstaande kostenraming is een raming die sterk afhankelijk is van de voortgang van de werken zelf voor wat betreft het veldwerk. Er wordt voorzien in 30 (allicht in tijd verspreide) werkdagen voor 3 archeologen. Deze raming is voldoende ruim en zal zeker volstaan om de begeleiding uit te voeren. Deze personeelsbezetting moet flexibel gehanteerd worden. Indien er enkel begeleiding nodig is,

volstaat 1 leidinggevend archeoloog. Indien er daarentegen daadwerkelijk een sporenconcentratie zou aangetroffen worden, kan opgeschaald worden met de bijkomende inzet van 2 assistent-archeologen. Er dient zeker naar gestreefd te worden om zoveel mogelijk de graafwerken te groeperen zodat de tijd zo efficient mogelijk aangewend wordt.

Type	Aantal		Type	Aantal
Veldwerk			**Natuurwetenschappelijke onderzoeken**	€ 3000
Leidinggevend archeoloog	1	VH30 dagen		
2 Assistent-archeoloog	2	VH30 dagen	**Conservatie**	€ 1000
Consult specialisten	1	VH1 dag		
Topografie	1	VH 5 dag		
Assessment	1			
Verwerking	1			
Rapportage	1			
			Totaal	**€ 45.000**

2.3.6 Noodzakelijke competenties van het opgravingsteam

De aangetroffen site dient te worden opgegraven door een team bestaande uit ervaren veldarcheologen. De leidinggevend archeoloog dient over minstens 240 werkdagen opgravingservaring specifiek in stadscontexten te beschikken. Hetzelfde geldt voor de archeoloog-assistent, hij/zij dient minstens 120 werkdagen opgravingservaring te hebben.
Indien er steentijdartefacten worden aangetroffen of indicaties voor de aanwezigheid van *in situ* steentijd artefactensites, wordt de erkend archeoloog bijgestaan door een (al dan niet interne) steentijdspecialist.

Indien tijdens het veldwerk duidelijk wordt dat binnen het opgravingsteam niet de nodige specialisatie aanwezig is voor bepaalde contexten, wordt de hulp van externe specialisten ingeroepen (cfr. consult specialisten in kostenraming). Worden er bijvoorbeeld skeletten aangetroffen, dan moet de fysisch antropoloog betrokken worden.

Bij de uitwerking van de resultaten van de opgraving en de rapportage hiervan wordt indien nodig ook de hulp ingeroepen van externe specialisten.

2.3.7 Risicofactoren bij het uitvoeren van het onderzoek

Archeologie is *in se* een risicovol beroep. Alle mogelijke maatregelen dienen te worden genomen om op een veilige en gezonde manier te kunnen werken. Bij het opgraven van skeletten moeten er plastic

handschoenen worden gedragen en, indien nodig, een mondkapje. Voor het nemen van DNA-monsters moet er altijd met beschermende kledij worden gewerkt, maar dit wordt uitgevoerd door de fysisch antropoloog.

Bij onveilige situaties (grondwater/instabiele putwanden/…) heeft de **veiligheid steeds prioriteit op het archeologisch werk**. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de stabiliteit van de omliggende gebouwen. Indien de aanpak dient te worden aangepast tijdens het veldwerk, dienen alle betrokken partijen hiervan op de hoogte te worden gebracht.

2.3.8 Conservatie en langdurige bewaring van het archeologisch ensemble

Archeologische conservatie kent verschillende vormen die in alle fases van het archeologisch onderzoek dienen aanwezig te zijn om het onderzoekspotentieel van de opgegraven objecten ten volle te benutten (CGP 24.1). Zo wordt ervoor gezorgd dat alle nodige voorzorgen genomen zijn om de bewaring van een archeologisch artefact te verzekeren van bij het opgraven tot een eventuele verdere conservatiebehandeling. De artefacten worden bewaard in een gecontroleerde en aangepaste omgeving om eventuele degradatieprocessen te vertragen of stoppen. Indien nodig wordt een conservatie in functie van het onderzoek (alle ingrepen die nodig zijn om zoveel mogelijk informatie uit een archeologisch artefact te halen) of een stabiliserende conservatie (de behandeling die nodig is om een artefact stabiel te kunnen bewaren en hanteren) uitgevoerd.

Op basis van het assessment – en in samenspraak met een conservator – wordt een beslissing genomen met betrekking tot welke ingrepen noodzakelijk en nuttig zijn. De conservator coördineert alle aspecten inzake conservatie tijdens het onderzoek. Hij bepaalt welke aspecten van de conservatie kunnen uitgevoerd worden door hem zelf en welke door andere medewerkers, en hoe dit dient te gebeuren.

Ook dient rekening te worden gehouden met het vondstassemblage. Indien een groot assemblage van dezelfde artefacten wordt gevonden is het niet in alle gevallen noodzakelijk om alle artefacten te gaan conserveren. In dit geval zal dan een representatief aandeel verder onderzocht en geconserveerd worden.

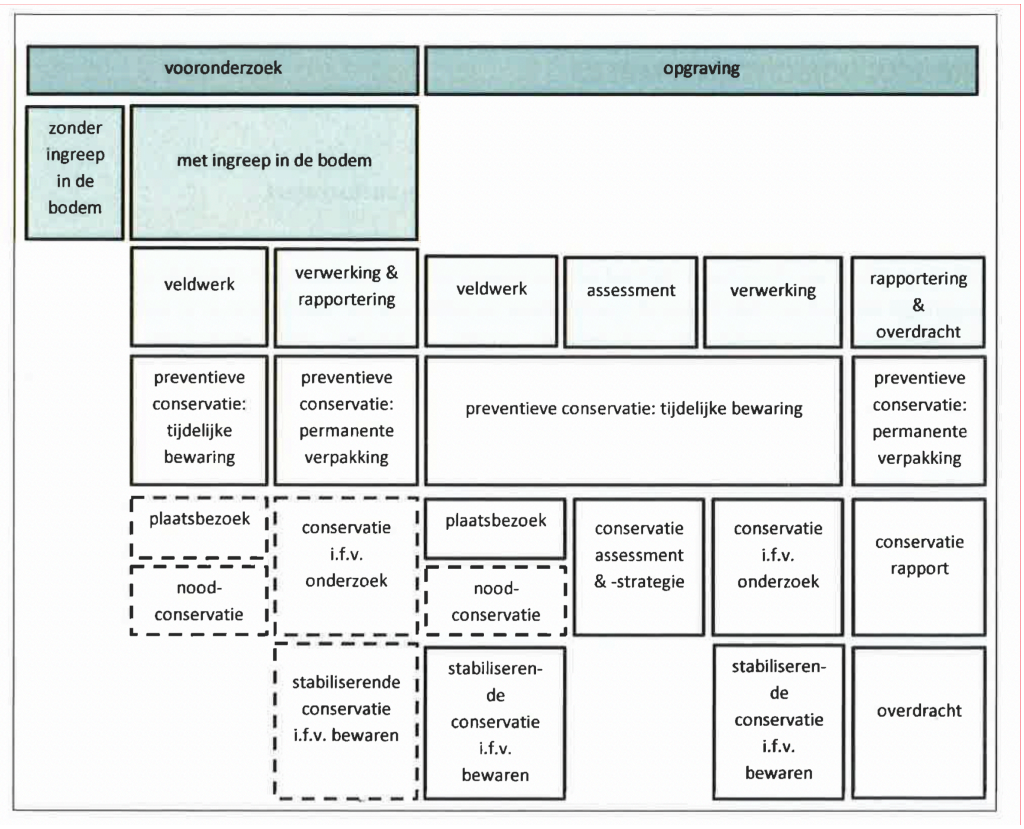

Fig. 2.5: Plaats van conservatie in het archeologisch onderzoek[51]

2.3.9 Bewaring of deponeren van het archeologisch ensemble

Het is belangrijk dat het archeologisch ensemble ook na het onderzoek toegankelijk blijft voor wetenschappers uit verschillende disciplines. Het projectgebied is gelegen in Ninove. Het onroerenderfgoeddepot SOLVA bewaart en beheert erfgoed uit Ninove. Hierdoor wordt voor een langdurige bewaring en deponering van het archeologisch ensemble van deze opgraving voorgesteld om contact op te nemen met dit depot en in overleg met hen en de opdrachtgever te bepalen waar de vondsten het best bewaard zullen worden.

[51] Code van Goede Praktijk: 199.